

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia tarkastellaan teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu noin 3500 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Tässä kevään 2005 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa ja sukupolvenvaihdoksia sekä yrittäjien näkemyksiä yhteisö- ja pääomaverouudistuksen vaikutuksista. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät tästä raportista.

Helsingissä 31.3.2005

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Pohjanmaan ja koko maan yritykset.....	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19
12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta.....	22

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset Pohjanmaalla ja koko maassa odottavat suhdanteiden parantuvan oman yrityksensä kannalta lähimmän vuoden aikana. Pohjanmaalla toimivista pk-yrityksistä kaksi viidestä (42 %) ennakoi suhdannenäkymien paranevan ja neljä prosenttia heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Viime syksyyn verrattuna ovat Pohjanmaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana parantuneet. Koko maassa pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat samaa tasoa kuin syksyllä 2004.

Koko maan ja Pohjanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Erityisesti liikevaihdon suhteen Pohjanmaan yritysten suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Tuotantokustannusten kasvua ennakoi saldoluvun mukaan lähes yhtä suuri osuus Pohjanmaan kuin koko maan pk-yrityksistä. Pohjanmaalla toimivat pk-yritykset odottavat työllisyyden edelleen paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella hieman parempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pohjanmaalla nyt paremmat kuin syksyllä 2004. Valtakunnallisesti henkilökunnan määrän muutos on pysynyt syksystä 2004 lähes samalla tasolla.

Pohjanmaalla pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kireä kilpailutilanne sekä yleinen suhdannetilanne/maailmantilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat ammattitaitoisen työvoiman saatavuus, työ sivukulut sekä byrokratia. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 5 prosentilla Pohjanmaan pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 1 prosentilla, rahoituksen hinta 1 prosentilla ja vakuuksien puute 3 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Pohjanmaalla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan jokseenkin yhtä suuren kehittämisen esteen kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13,0 prosenttia ja Pohjanmaan pk-yritykset 12,9 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Pohjanmaan pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin.

Pohjanmaalla toimivista pk-yrityksistä 33 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen vuoden aikana. Koko maan pk-yritysten keskuudessa ulkopuolista rahoitusta on hankkinut 29 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset ovat hankkineet rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin, käyttöpääomaksi sekä rakennusinvestointeihin. Pohjanmaan pk-yrityksistä 78 prosenttia on hankkinut ulkopuolisen rahoituksen pankista, 27 prosenttia Finnverasta ja 4 prosenttia pääomasijoittajilta.

Alueella toimivista pk-yrityksistä 36 prosenttia tarvitsee ulkopuolista rahoitusta yrityksen kasvua varten. Koko maassa vastaava luku on 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta Pohjanmaan pk-yritykset aikovat hankkia yleisimmin pankista (75%) ja Finnverasta (35%). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa noin joka seitsemäs yritys Pohjanmaalla ja joka viides yritys koko maassa.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta maaliskuussa 2005.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3475 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 21.1.-4.3.2005. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Pohjanmaan osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Jarkko Soikkeli ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).**
- 2) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% $\Rightarrow$ saldoluku = + 30%**

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

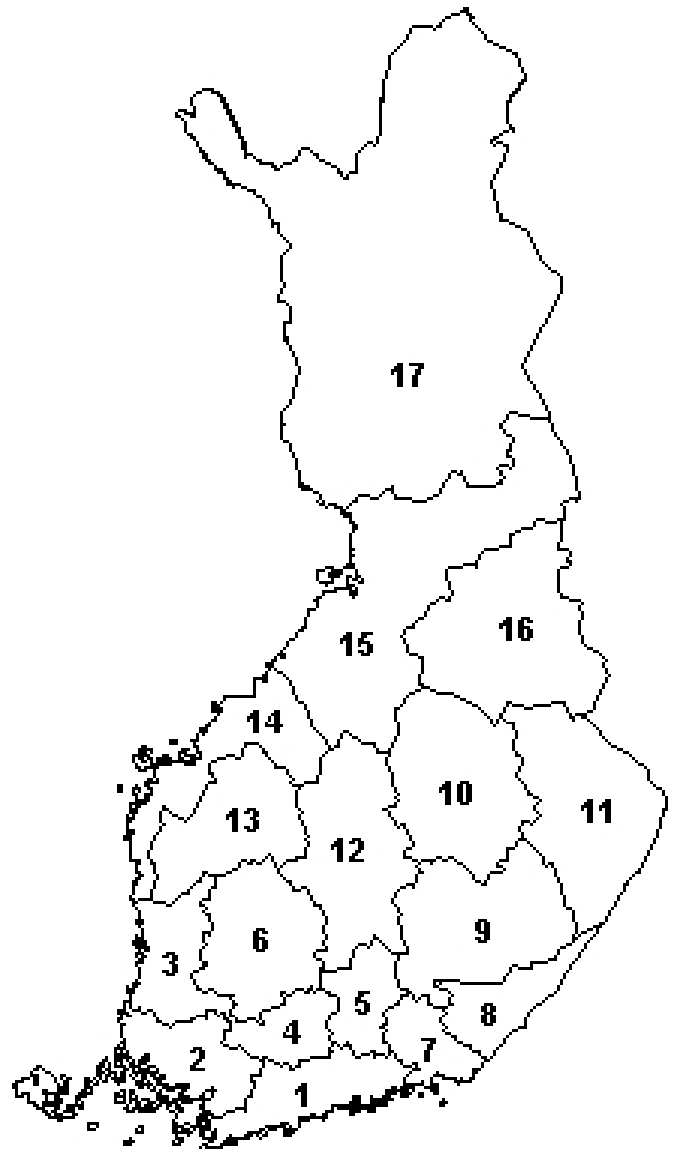
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 1/2005
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	POHJANMAA	182	100%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	40	22%
	Rakentaminen (TOL: 45)	41	23%
	Kauppa (TOL: 50-52)	50	27%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	51	28%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	99	54%
	5 - 9 henkilöä	39	21%
	10 - 19 henkilöä	26	14%
	20 - 49 henkilöä	11	6%
	50 + henkilöä	7	4%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2004	Alle 0,20 milj. euroa	35	19%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	41	23%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	38	21%
	1,50 + milj. euroa	36	20%
	Ei vastausta	32	18%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	12	7%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	101	55%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	45	25%
	Ei kasvutavoitteita	24	13%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	146	80%
	Kyllä	36	20%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	124	68%
	1996 - 2000	33	18%
	2001 - 2005	25	14%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	120	66%
	Palkattu toimitusjohtaja	37	20%
	Muut	25	14%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
  - Helsinki
  - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
  - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

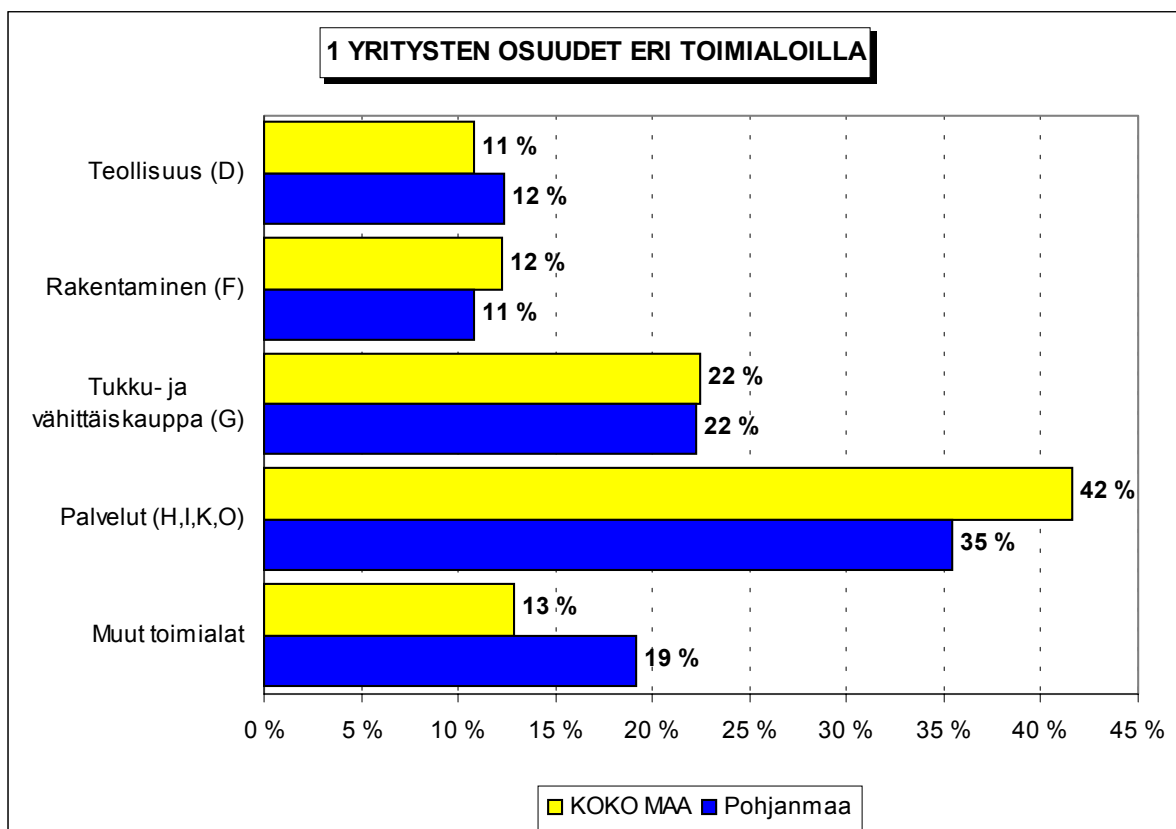

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Pohjanmaan ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2003 noin 228400 yritystä. Näistä yrityksistä 11500¹ toimi Pohjanmaalla. Pohjanmaalla on palvelualojen yrityksiä suhteellisesti vähemmän kuin koko maassa keskimäärin. Teollisuudessa, rakennusalalla sekä tukku- ja vähittäiskaupan alalla toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat Pohjanmaalla lähellä koko maan yritysjakautumaa.

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

¹ Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

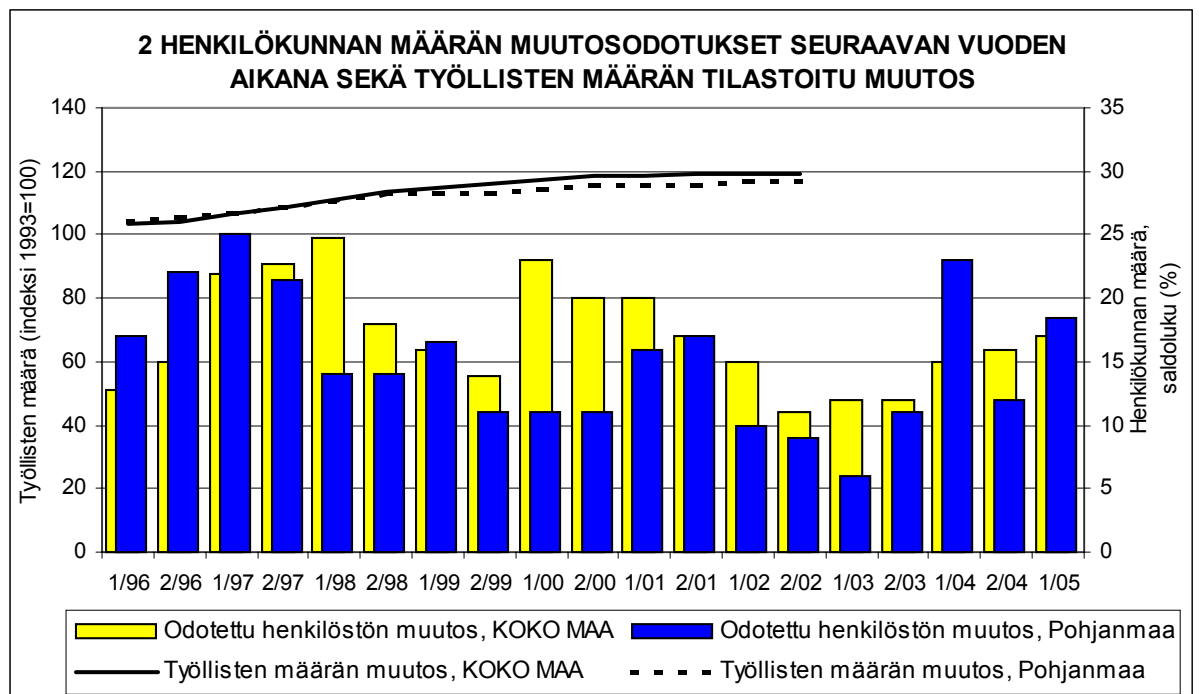
Pohjanmaalla olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2002 noin 54200 henkilöä². Työttömyysaste oli Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2004) mukaan koko maassa 7,9 % ja Pohjanmaalla 6,5 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	22	73	5	17
Pohjanmaa	20	79	1	19

Pohjanmaalla toimivat pk-yritykset odottavat työllisyyden edelleen paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella hieman parempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pohjanmaalla nyt paremmat kuin syksyllä 2004 (saldoluku +12 %). Valtakunnallisesti henkilökunnan määrän muutos on pysynyt syksystä 2004 lähes samalla tasolla (syksyllä 2004 saldoluku 16 %).

Seuraavassa kuviossa on verrattu Pohjanmaan työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Pohjanmaan pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2002.

² Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldoluvut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

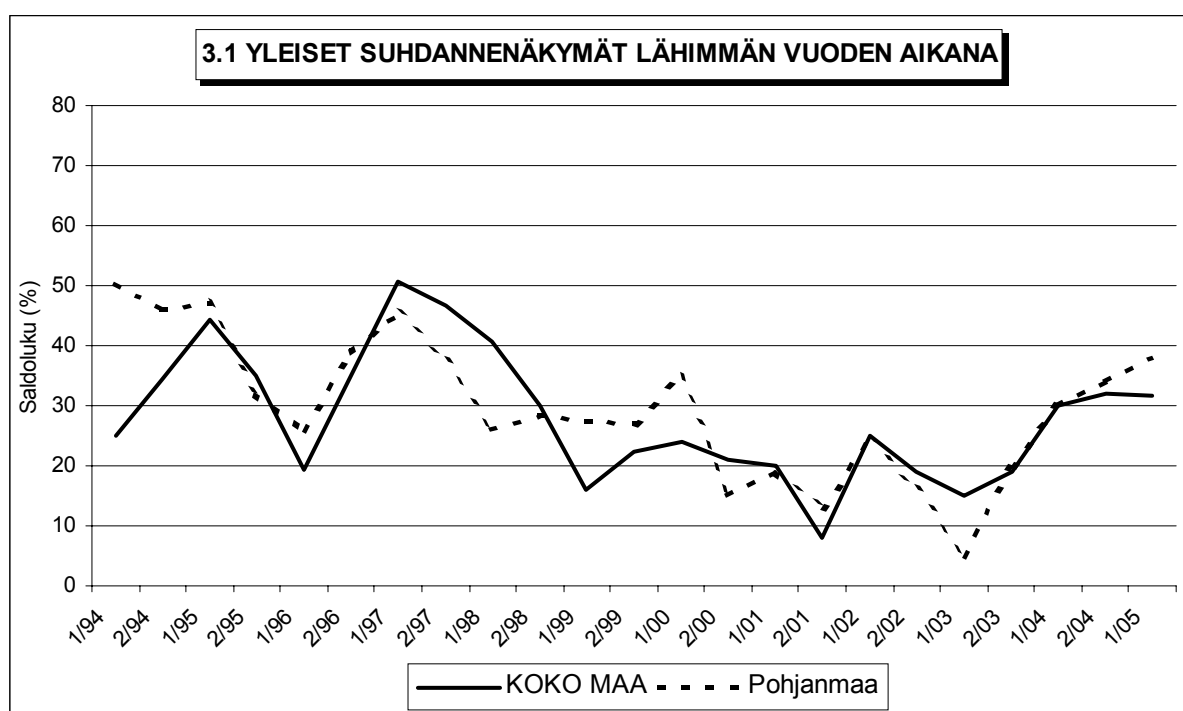
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee %	Pysyy ennallaan %	Huononee %	Saldoluku %
KOKO MAA	40	52	8	32
Pohjanmaa	42	53	4	38

Pk-yritykset Pohjanmaalla ja koko maassa odottavat suhdanteiden parantuvan oman yrityksensä kannalta lähimmän vuoden aikana. Pohjanmaalla toimivista pk-yrityksistä kaksi viidestä (42 %) ennakoivat suhdannenäkymien paranevan ja neljä prosenttia heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Viime syksyyn verrattuna ovat Pohjanmaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana parantuneet. Koko maassa pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat samaa tasoa kuin syksyllä 2004.

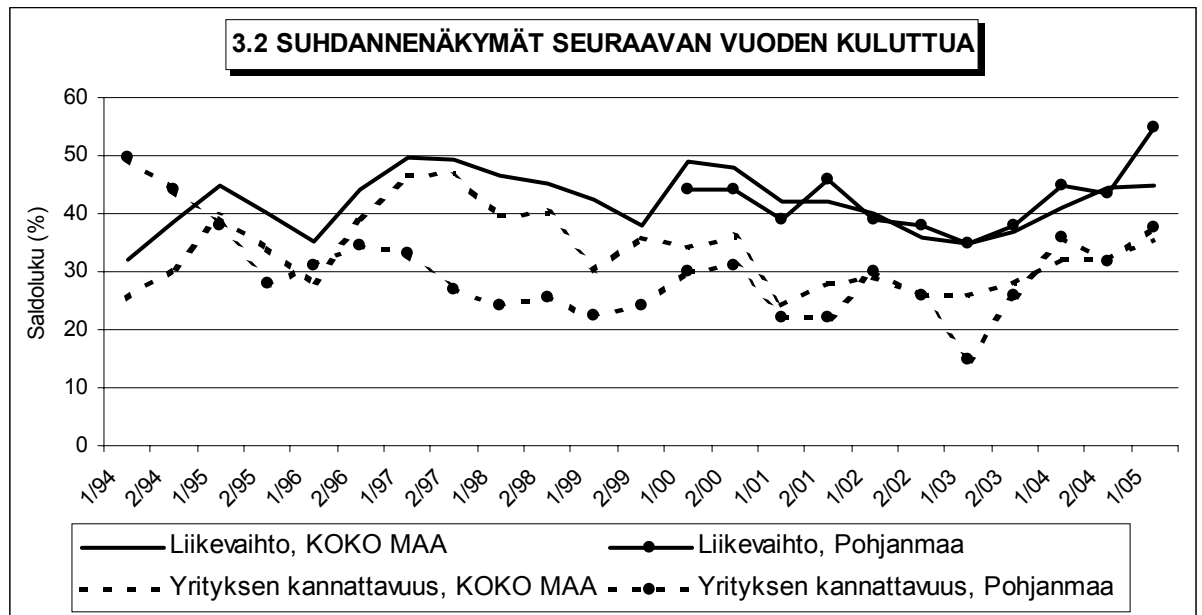
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehityspanostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotantokustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka- varaisuus
KOKO MAA								
Suurempi	54	22	24	10	11	40	43	41
Yhtä suuri	38	67	73	89	88	53	48	55
Pienempi	9	11	3	1	1	7	8	3
Saldoluku (%)	45	11	21	9	10	33	35	38
Pohjanmaa								
Suurempi	59	26	26	9	11	40	44	41
Yhtä suuri	36	63	72	90	88	50	51	57
Pienempi	4	12	2	1	1	9	6	2
Saldoluku (%)	55	14	24	8	10	31	38	39

Koko maan ja Pohjanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Erityisesti liikevaihdon suhteen Pohjanmaan yritysten suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Tuotantokustannusten kasvua ennakoitiin saldoluvin mukaan lähes yhtä suuri osuus Pohjanmaan kuin koko maan pk-yrityksistä.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon ja kannattavuuden suhdannenäkymät ovat Pohjanmaalla parantuneet syksystä 2004.

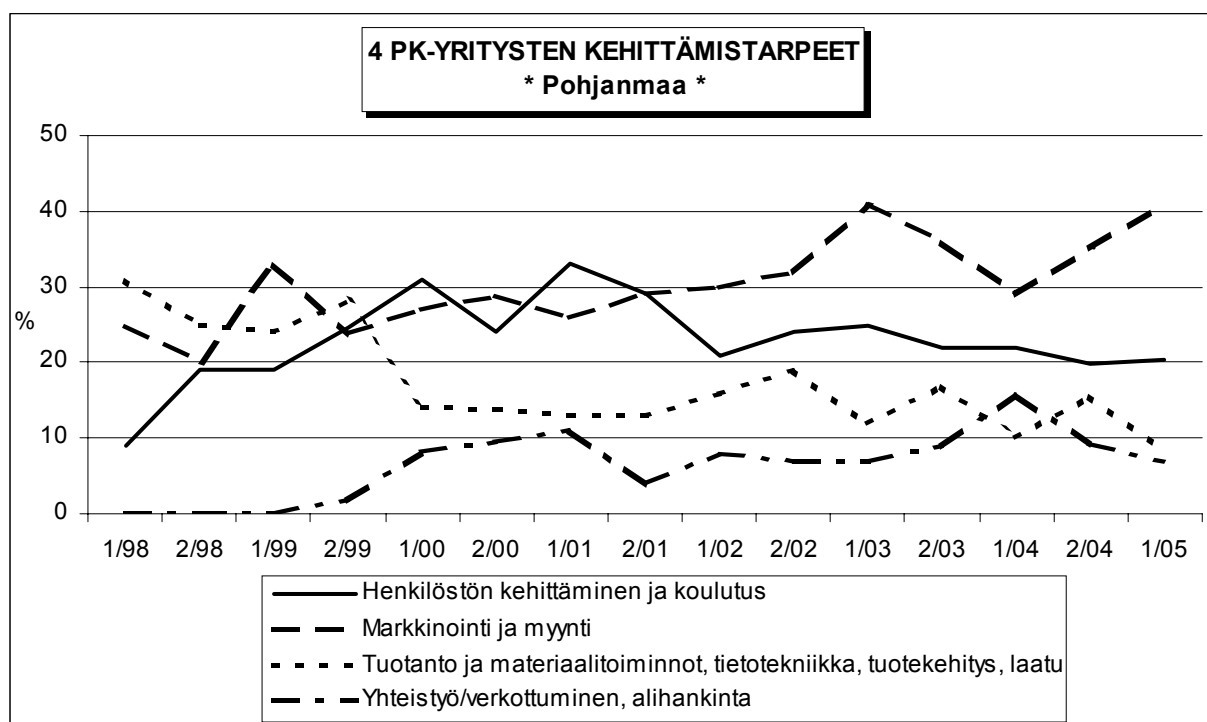
⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluvin jaksoilta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluvin jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrissa.

4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Pohjanmaa %
Johtaminen	5	5
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	17	20
Markkinointi ja myynti	36	41
Vienti ja kansainvälistyminen	2	3
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	5	5
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	12	9
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	11	7
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	1
Muu	1	0
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	8	10

Pohjanmaan pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä, seuraavaksi eniten kehittämistarvetta alueen pk-yrityksillä on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna on markkinointiin ja myyntiin liittyvät kehittämistarpeet lisääntyneet Pohjanmaalla. Tuotanto ja materiaalitoimintoihin, tietotekniikkaan, tuotekehitykseen ja laatuun liittyvät kehittämistarpeet ovat puolestaan vähentyneet.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

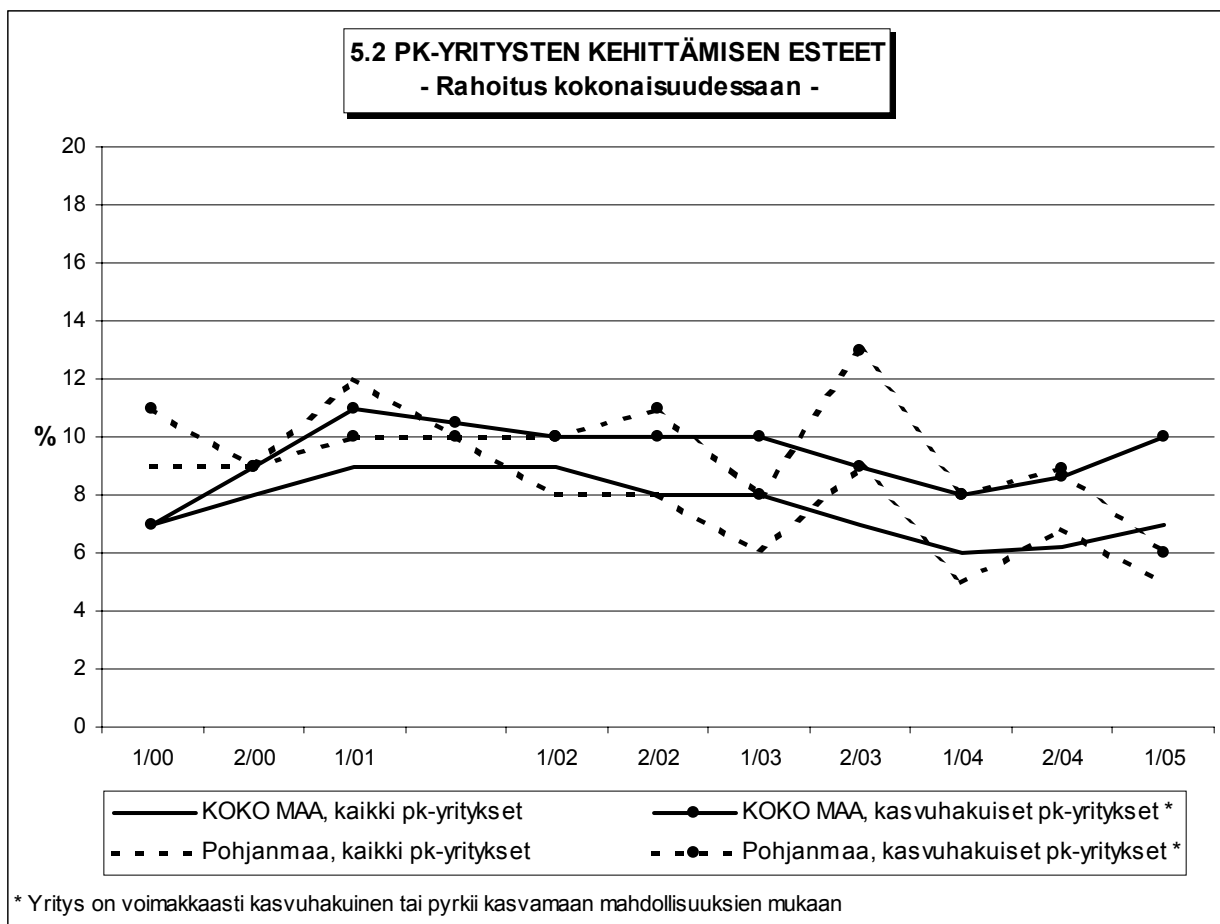
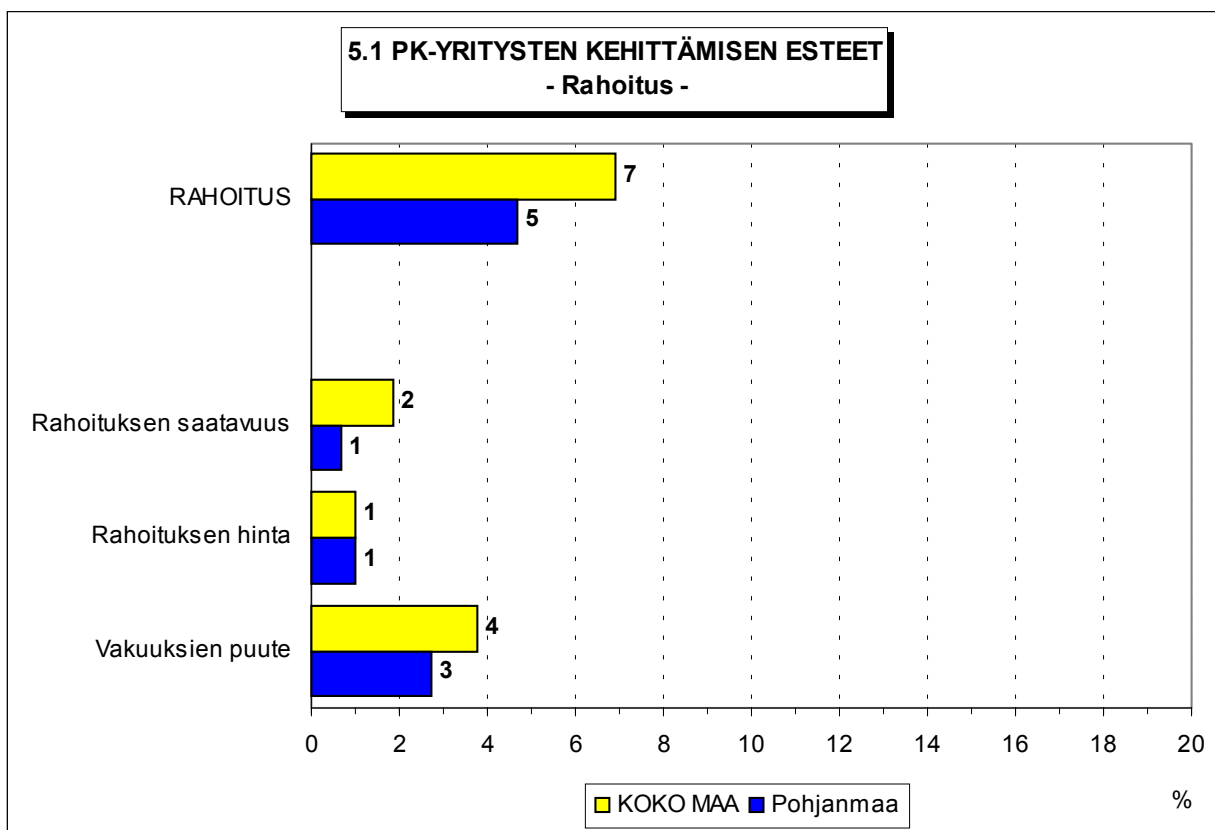
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Pohjanmaa
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	7
byrokratia	3	5
työlainsäädäntö	1	0
työehtosopimukset	0	0
muu sääntely	2	2
KUSTANNUSTASO	10	13
verotus	2	3
palkkataso	2	1
työn sivukulut	4	5
muut tuotantokustannukset	2	4
KILPAILUTILANNE	27	27
kireä kilpailutilanne	19	19
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	2
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	0
markkinoita vääristävät tuet	1	3
harmaa talous, konkurssit jne.	2	1
kysynnän riittämättömyys	2	3
RAHOITUS	7	5
rahoituksen saatavuus	2	1
rahoituksen hinta	1	1
vakuuksien puute	4	3
RESURSSITEKIJÄT	16	11
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	8	5
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	1	0
toimitilat	2	1
koneet ja laitteet	0	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	5	4
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	16	17
MUUT TEKIJÄT	7	7
EI OSAA SANOA	10	13

Pohjanmaalla pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kireä kilpailutilanne sekä yleinen suhdannetilanne/maailmantilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat ammattitaitoisen työvoiman saatavuus, työ sivukulut sekä byrokratia.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 5 prosentilla Pohjanmaan pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 1 prosentilla, rahoituksen hinta 1 prosentilla ja vakuuksien puute 3 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Pohjanmaalla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan jokseenkin yhtä suuren kehittämisen esteen kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Pohjanmaalla toimivat kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta yhtä suurena kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

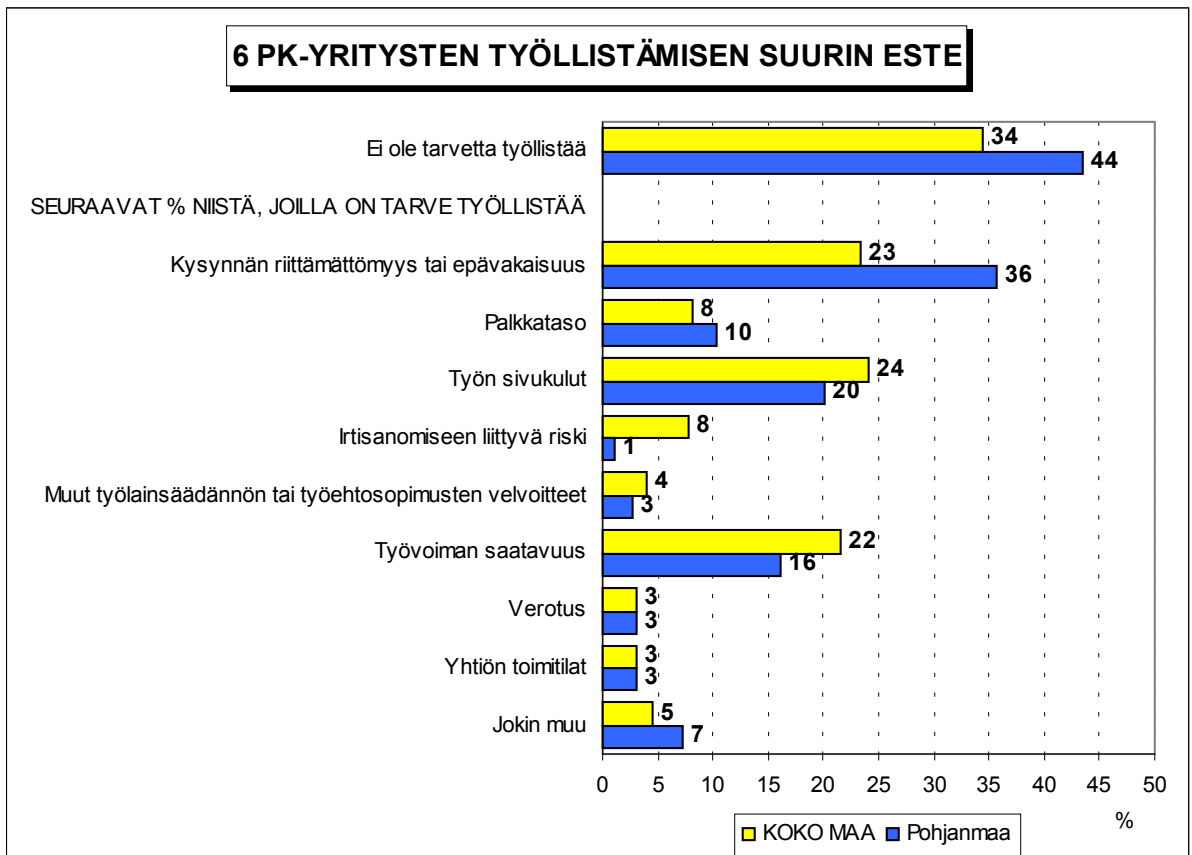
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Pohjanmaa %
Ei ole tarvetta työllistää	34	44
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	23	36
Palkkataso	8	10
Työn sivukulut	24	20
Irtisanomiseen liittyvä riski	8	1
Muut työolainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet kuin	4	3
Työvoiman saatavuus	22	16
Verotus	3	3
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	3
Jokin muu	5	7

Pohjanmaalla pk-yritysten työllistämisen suurimpana esteenä on kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus. Muita työllistämisen kannalta suuria esteitä ovat työn sivukulut sekä työvoiman saatavuus. Koko maan pk-yritykset kokevat työllistämisen suurimmiksi esteiksi niin ikään työn sivukulut, kysynnän riittämättömyyden tai epävakaisuuden sekä työvoiman saatavuuden. Noin kahdella Pohjanmaan pk-yrityksellä viidestä (44%) ei ole tarvetta työllistää.

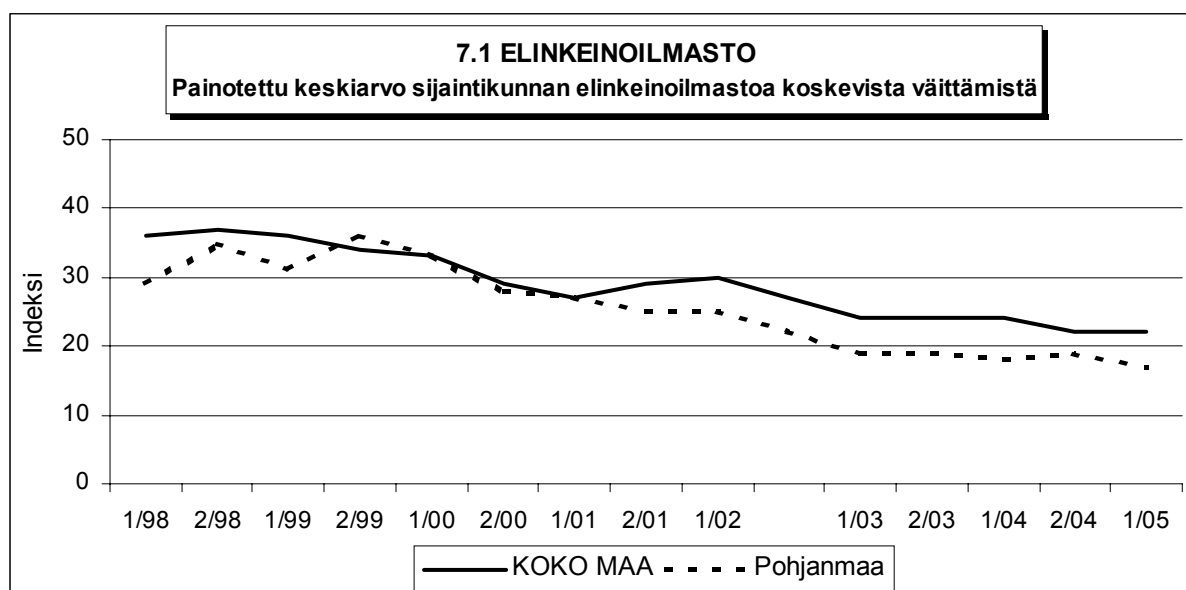

7 Elinkeinoilmasto

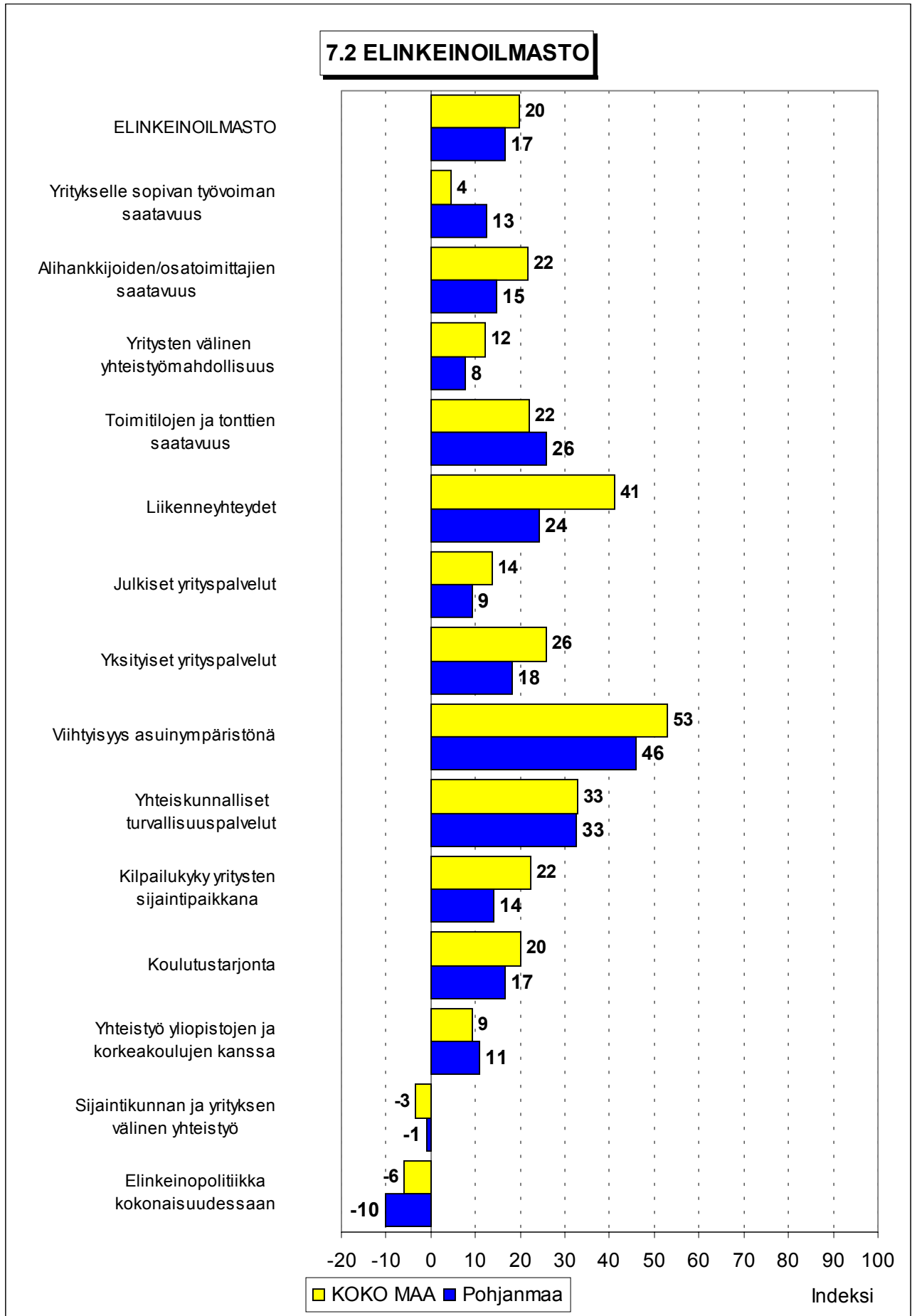
Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Pohjanmaa
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	13
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	22	15
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	12	8
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	22	26
Liikenneyhteydet	41	24
Julkiset yrityspalvelut	14	9
Yksityiset yrityspalvelut	26	18
Viihtyisyys asuinympäristönä	53	46
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	33	33
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	22	14
Koulutustarjonta	20	17
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	9	11
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	-3	-1
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-6	-10
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	20	17

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Pohjanmaalla hieman tyytymättömämpiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä alueen pk-yritykset ovat viihtyisyyteen asuinympäristönä, yhteiskunnallisiin turvallisuuspalveluihin, toimitilojen ja tonttien saatavuuteen sekä liikenneyhteyksiin. Tyytymättömiä Pohjanmaalla toimivat pk-yritykset ovat sijaintikunnan elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan sekä sijaintikunnan ja yrityksen väliseen yhteistyöhön. Muuta maata tyytyväisempiä alueen pk-yritykset ovat erityisesti yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen sekä toimitilojen ja tonttien saatavuuteen. Sen sijaan muuta maata tyytymättömiä Pohjanmaan pk-yritykset olivat muun muassa kilpailukykyyn yrityksen sijaintipaikkana, yksityisiin yrityspalveluihin sekä liikenneyhteyksiin. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Pohjanmaalla hieman heikentynyt syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna.

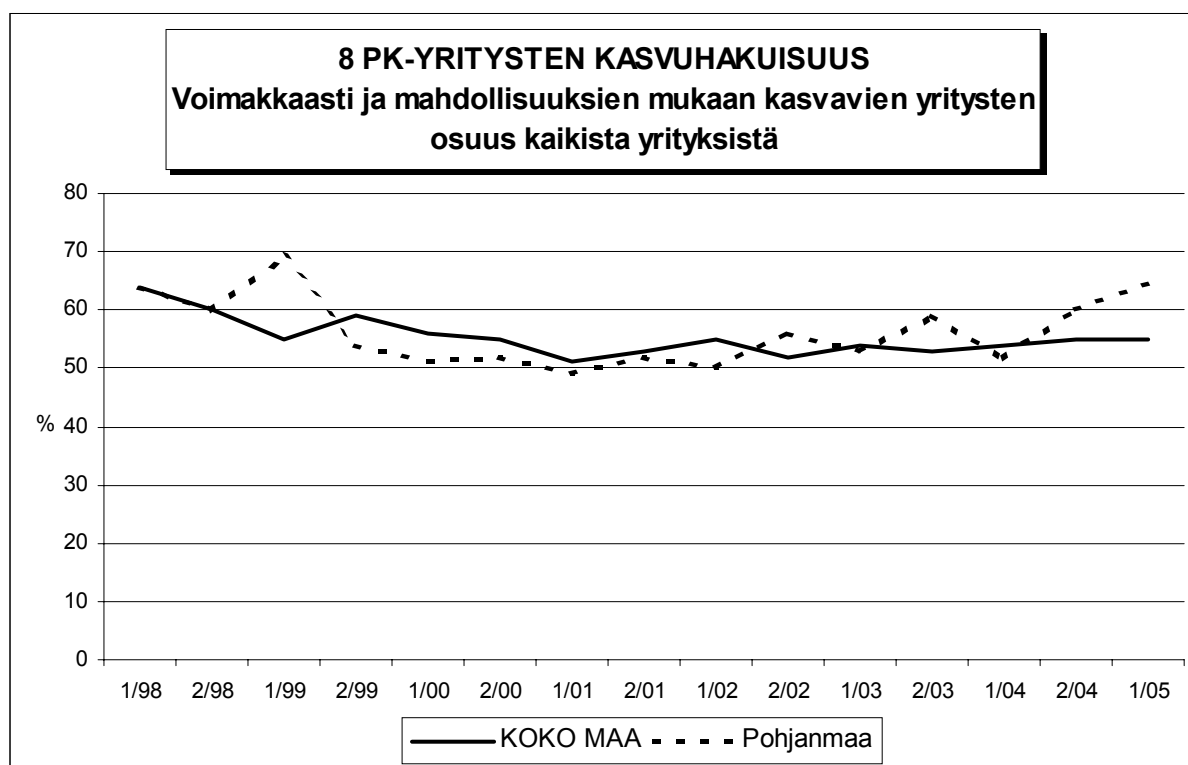
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA %	Pohjanmaa %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	8	7
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	47	58
Pyrimme säilyttämään asemamme	28	24
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	15	11
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	0

Pohjanmaalla on lähes yhtä paljon voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Tärkeimpinä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä sekä myynnin ja markkinoinnin lisäämistä kotimaassa

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Pohjanmaalla yhteensä 65 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on 55 prosenttia. Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Pohjanmaalla kasvanut syksystä 2004.

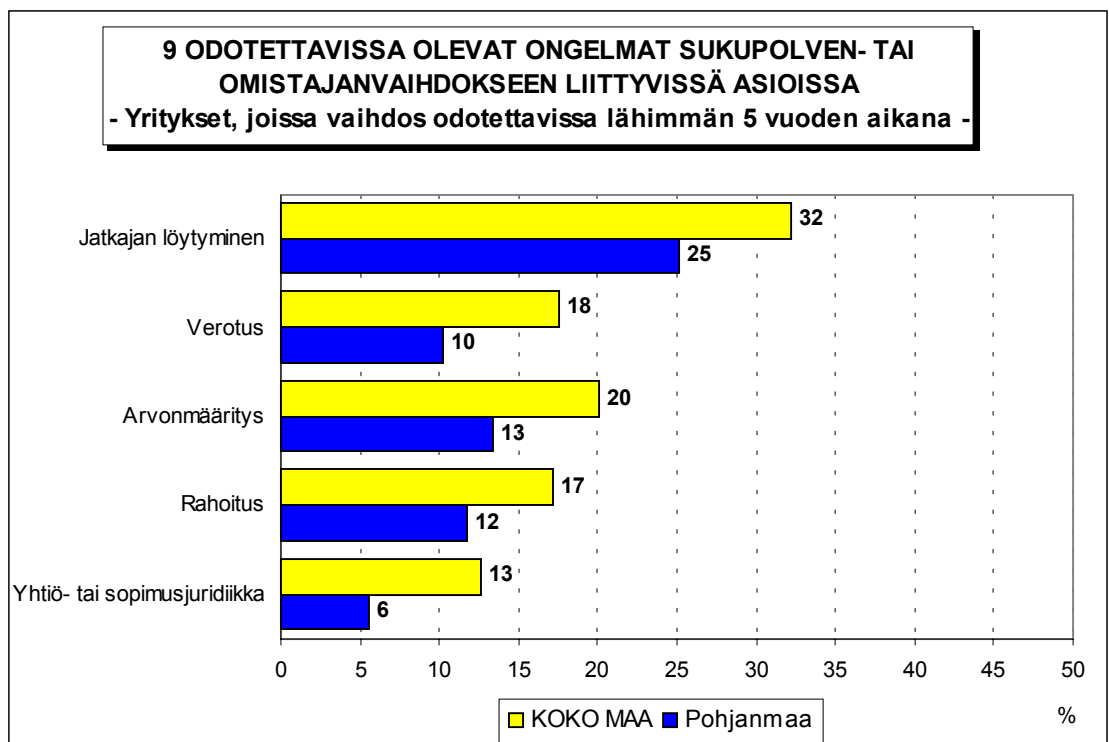
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Pohjanmaa %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	83
Kyllä	14	17
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	73	73
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	7	5
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	11	12
Ei osaa sanoa	9	9

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka kuudennessa Pohjanmaalla toimivassa pk-yrityksessä. Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut joka seitsemännessä pk-yrityksessä viimeisen viiden vuoden aikana.

Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana noin joka kuudennessa pk-yrityksessä, Pohjanmaalla sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa niin ikään joka kuudennessa pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eniten ongelmia jatkajan löytymisessä.

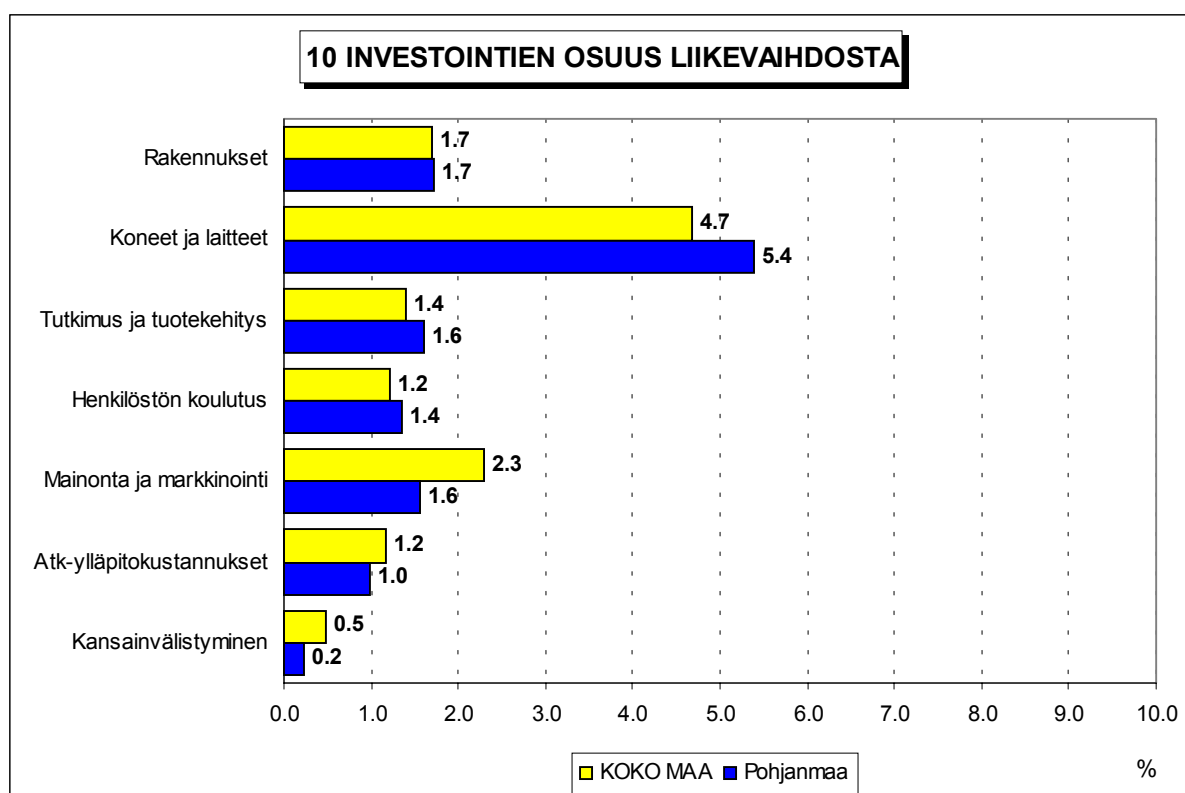

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA %	Pohjanmaa %
Rakennukset	1.7	1.7
Koneet ja laitteet	4.7	5.4
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	1.6
Henkilöstön koulutus	1.2	1.4
Mainonta ja markkinointi	2.3	1.6
Atk-ylläpitokustannukset	1.2	1.0
Kansainvälistyminen	0.5	0.2
YHTEENSÄ	13.0	12.9

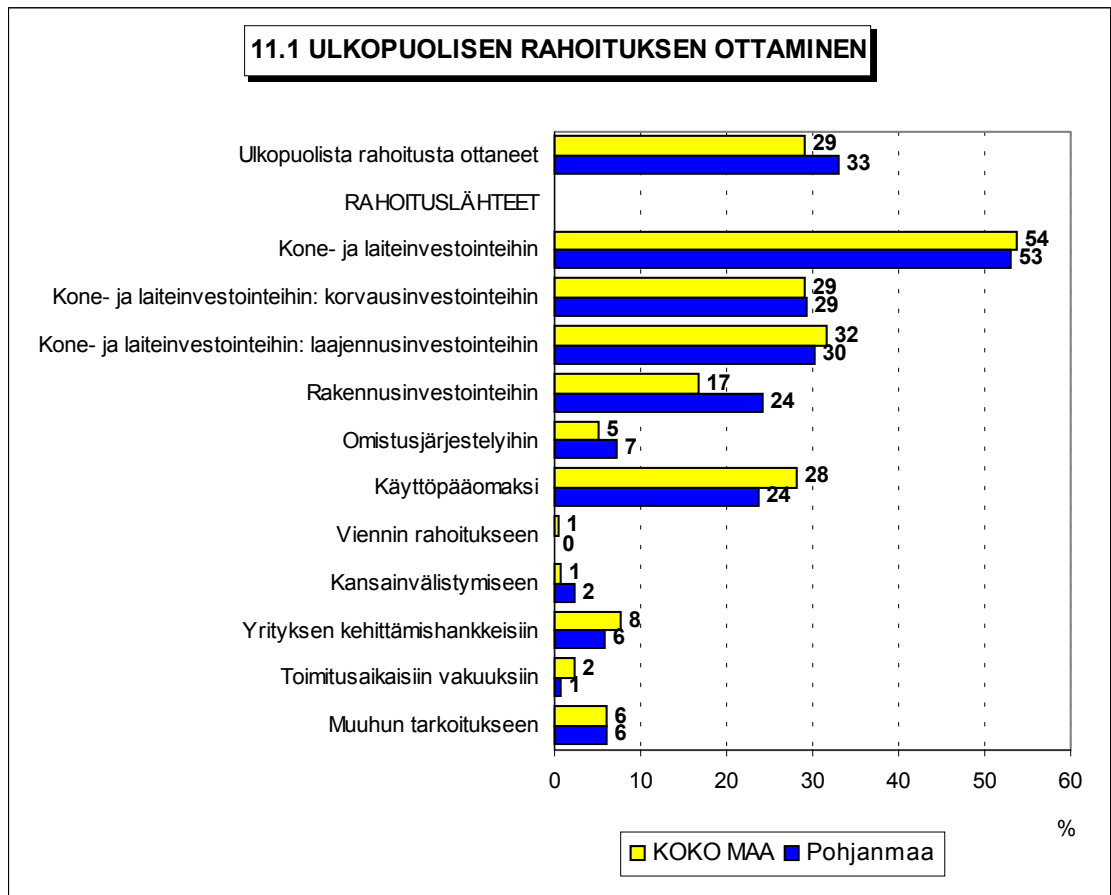
Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13,0 prosenttia ja Pohjanmaan pk-yritykset 12,9 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Pohjanmaan pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin.

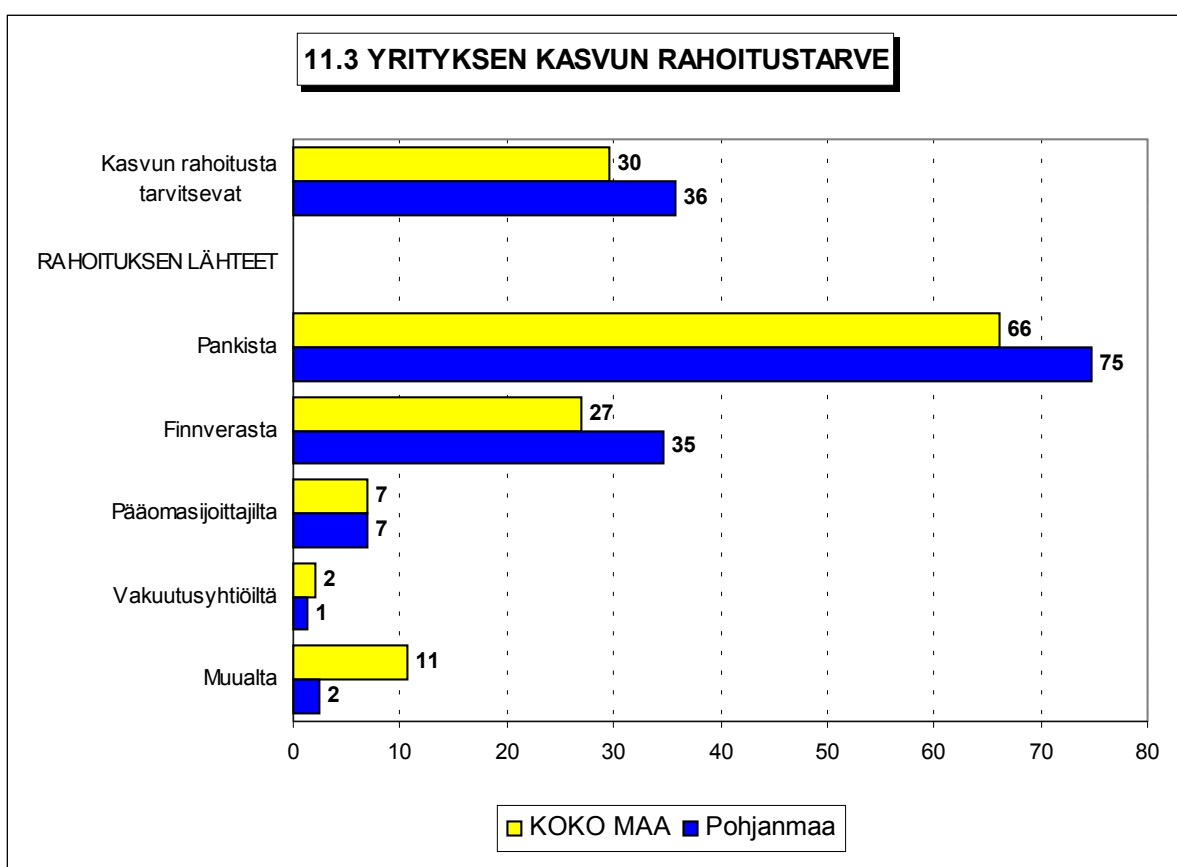
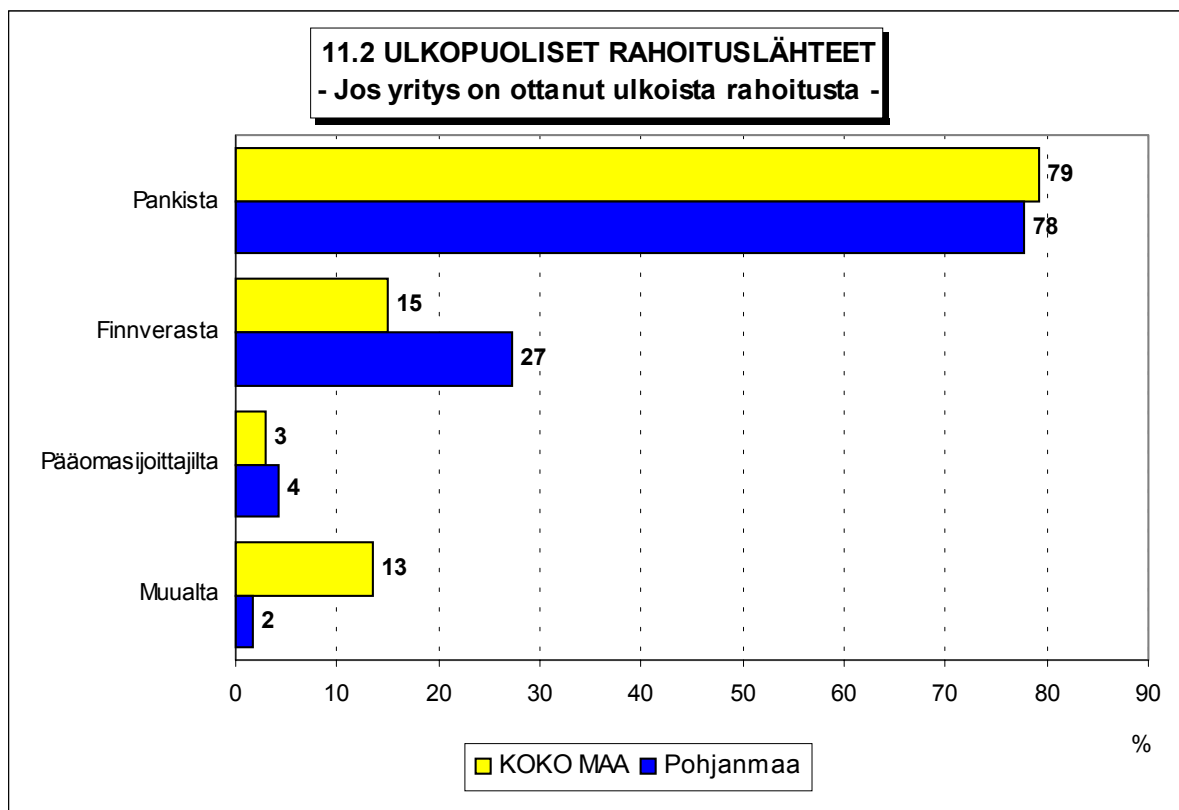

11 Pk-yritysten rahoitus

Pohjanmaalla toimivista pk-yrityksistä 33 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen vuoden aikana. Koko maan pk-yritysten keskuudessa ulkopuolista rahoitusta on hankkinut 29 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset ovat hankkineet rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin, käyttöpääomaksi sekä rakennusinvestointeihin. Pohjanmaan pk-yrityksistä 78 prosenttia on hankkinut ulkopuolisen rahoituksen pankista, 27 prosenttia Finnverasta ja 4 prosenttia pääomasijoittajilta.

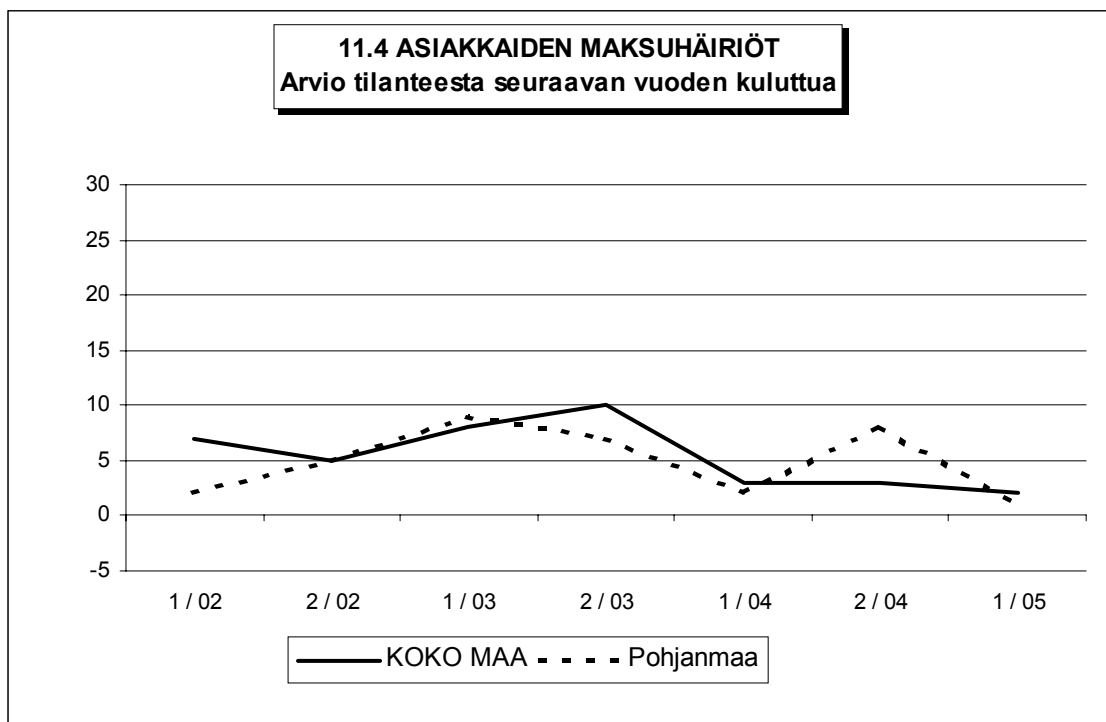
Alueella toimivista pk-yrityksistä 36 prosenttia tarvitsee ulkopuolista rahoitusta yrityksen kasvua varten. Koko maassa vastaava luku on 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta Pohjanmaan pk-yritykset aikovat hankkia yleisimmin pankista (75%) ja Finnverasta (35%). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa noin joka seitsemäs yritys Pohjanmaalla ja joka viides yritys koko maassa.

Taulukko 11: Hankaluudet ulkopuolisen rahoituksen järjestämisessä

%-osuudet yrityksistä, joiden kasvu tarvitsee ulkopuolista rahoitusta	KOKO MAA %	Pohjanmaa %
TULEEKO RAHOITUKSEN JÄRJESTÄMISESSÄ HANKALUUKSIA TAI VAIKEUKSIA		
Ei	74	74
Kyllä	20	14
Ei osaa sanoa	6	12

12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta

Pohjanmaan pk-yrityksistä 31 prosenttia toimii osana yritysverkostoa tai muuta tiivistä yhteenliittymää tai ketjua. Lisäksi alueen pk-yrityksistä 26 prosenttia toimii osatoimittajana jossain suuremmissa toimituksissa tai projektissa.

